

NOTAT

26. oktober 2011
J.nr. 2110/1181-0258
Ref. Spo/bgi/hw
Energiforsyning

Evaluering af garantifonden i lov om fremme af vedvarende energi

Indholdsfortegnelse

1. Baggrund.....	2
2. Resumé.....	2
3. De formelle rammer for garantifonden	3
3.1. Kort om garantifonden	3
4. Garantifonden i praksis	4
5. De administrative omkostninger ved ordningen	4
6. Vurdering af garantifonden.....	5
6.1. Forslag til ændringer af ordningen.....	5
6.1.1. Hævelse af rammen for garantifonden.....	5
6.1.2. Hvad skal garantien dække?	6
6.1.3. Bopælskrav til lav og initiativgrupper til havvindmøller.....	7
7. Konklusion.....	7

Bilag

Bilag 1: Lovgivning

Bilag 2: Skriftlige indlæg fra Vindmølleindustrien, Danmarks Vindmølleforening og Dansk Energi.

1. Baggrund

Lov om fremme af vedvarende energi (herefter VE-loven) indeholder 4 ordninger til fremme af udbygning med vindmøller (værditabs- og køberetsordningen, grøn ordning og garantifonden) og trådte delvis i kraft den 1. januar 2009. Værditabsordningen blev udtaget til lovovervågning, der er oversendt til Folketinget den 27. juni 2011. Efter VE-lovens ikrafttræden blev det besluttet, at Energistyrelsen skal evaluere de resterende tre ordninger, herunder garantifonden. Af resultatkontrakt 2011-14 mellem Energistyrelsen og Klima- og Energiministeriets departement fremgår det derfor, at:

”Garantifonden letter finansieringen af vindmølleprojekter for lokale vindmøllelaug m.m. En evaluering af den grønne ordning og garantifonden vil indgå i den samlede redegørelse for alle tre ordninger”.

Det fremgår endvidere af resultatkontrakten, at:

”Senest 31. oktober 2011 skal der være udarbejdet en redegørelse til ministeren for, hvordan de 3 ordninger har virket med evt. forslag til ændringer, der kan indgå i forhandlingerne om en ny energipolitisk aftale.”

På denne baggrund har Energistyrelsen været i dialog særligt med Vindmølleindustrien, Danmarks Vindmølleforening, Dansk Energi, Landbrug- og Fødevarer, DI (Energibranchen) og Kommunernes Landsforening (KL). Energistyrelsen har modtaget bemærkninger og forslag til ændringer af garantifonden fra Vindmølleindustrien, Danmarks Vindmølleforening og Dansk Energi. Det skriftlige indlæg er optrykt i bilag 2 og behandles nærmere i afsnit 6.

Et udkast af evalueringen har været i høring hos de nævnte organisationer.

Energinet.dk, som administrerer garantifonden, har også været inddraget i evalueringen i forhold til administrationen af garantifonden, herunder antal ansøgninger, afgørelser om ydelse af garantier og ressourceforbrug ved administration af ordningen m.v.

2. Resumé

Formålet med garantifonden er at lette finansieringsmulighederne for lokale vindmøllelav og dermed forbedre mulighederne for lokalt forankrede vindmølleprojekter og støtte det lokale engagement i udbygningen med vindmøller.

Evalueringen af garantifonden vedrører perioden fra ikrafttrædelse af VE-loven den 1. januar 2009 til 12. oktober 2011.

Energinet.dk har modtaget 14 ansøgninger til garantifonden, hvoraf der er ydet 12 garantier på hver 500.000 kr. svarende til 6 mio. kr. Dermed er der 4 mio. kr. i restpuljen i garantifonden.

Størstedelen af de vindmølleprojekter, der er givet garanti til, befinder sig endnu meget tidligt i planprocessen, og størstedelen af garantierne er udstedt i 2010. De to mest fremskredne vindmølleprojekter modtog garanti i 2009 og forventes at være gennemført inden for den nærmeste tid.

Danmarks Vindmølleforening, Dansk Energi og Vindmølleindustrien finder, at garantifonden fungerer i overensstemmelse med de politiske intentioner. De øvrige involverede organisationer har ikke haft bemærkninger til udkast til evalueringen.

Energistyrelsen vurderer, at garantifonden generelt har virket efter sin hensigt, og at der på nuværende tidspunkt ikke er behov for at ændre VE-loven, ud over en mindre ændring i forhold til bopælskravet til vindmøllelavets eller initiativgruppens deltagere, jf. punkt 6.1.3.

3. De formelle rammer for garantifonden

Som følge af den energipolitiske aftale af 21. februar 2008 indgik regeringen en aftale med Kommunerne Landsforening (KL) om kommunernes planlægning for vindmøller. I forlængelse af denne aftale blev garantifonden på 10 mio. kr. til støtte til finansiering af lokale møllelavs forundersøgelser m.v. etableret. Af den energipolitiske aftale fremgår det om vindmøller på land, at:

”En aftale indgås med KL om kommunernes planlægning (reservation af arealer) for 75 MW i hvert af årene 2010 og 2011, herunder ”en grøn fond” og en garantifond på 10 mio. kr. til støtte til finansiering af lokale møllelavs forundersøgelser mv..[...] Garantifonden på 10 mio. kr. finansieres af PSO.”

3.1. Kort om garantifonden

Garantifonden er reguleret i VE-lovens § 21.

Formålet med garantifonden er at lette finansieringsmulighederne for lokale vindmøllelav og dermed forbedre mulighederne for lokalt forankrede vindmølleprojekter og støtte det lokale engagement i udbygningen med vindmøller.

I korte træk går ordningen ud på at stille garanti til lokale vindmøllelav eller lokale initiativgrupper for lån, der optages til finansiering af forundersøgelser m.v. med henblik på opstilling af vindmøller. Garantifonden gælder vindmøller på land med undtagelse af vindmøller med en effekt på 25 kW eller derunder, som er tilsluttet egen forbrugsinstallation, jf. § 41 i VE-loven. Endvidere gælder garantifonden for havvindmøller, der etableres uden for udbud.

Det lokale vindmøllelav eller initiativgruppe skal ansøge Energni.dk om garanti til aktiviteter, som må anses for et naturligt og nødvendigt led i en forundersøgelse om etablering af nye vindmøller. Forundersøgelser kan være:

- Undersøgelse af placering af vindmøller
- Tekniske og økonomiske vurderinger af vindmølleplaceringer
- Forberedelse af ansøgninger til myndigheder
- VVM-redegørelser i forbindelse med forundersøgelser.

Rammen for garantiordningen er 10 mio. kr., inden for hvilken, Energinet.dk træffer afgørelse om garanti på op til 500.000 kr. pr. vindmølleprojekt til lån, der er optaget på markedsbestemte vilkår. Garantien bliver kun udløst i det tilfælde, hvor vindmøllelavet eller initiativgruppen

misligholder låneaftalen og kræves ikke tilbagebetalt, medmindre vindmølleprojektet hel eller delvis er overdraget til andre.

VE-loven fastsætter hvilke betingelser, som skal være opfyldt på ansøgningstidspunktet for, at Energinet.dk kan udstede en garanti. For det første skal vindmøllelavet eller initiativgruppen bestå af mindst 10 deltagere. Desuden skal flertallet af deltagerne have fast bopæl inden for en radius af 4,5 km fra den planlagte vindmølle eller have fast bopæl i den kommune, hvori vindmøllen planlægges opstillet. For havvindmøller, der er etableret uden for udbud, skal deltagerne have fast bopæl i den kommune, hvis kyststrækning ligger nærmest vindmøllen. Deltagerne med fast bopæl inden for den nævnte afgrænsning skal samtidig have bestemmende indflydelse i vindmøllelavet eller initiativgruppen. Endelig er der krav om, at gennemførelse af vindmølleprojektet vurderes at være realistisk.

Det følger af VE-loven, at garantien bortfalder ved nettilslutningen af vindmøllen, dog senest 3 måneder efter vingerne er sat på vindmøllen.

4. Garantifonden i praksis

Energinet.dk har modtaget 14 ansøgninger om garanti, hvoraf der er ydet 12 garantier på hver 500.000 kr. svarende til 6 mio. kr. Dermed er der 4 mio. kr. i restpuljen i garantifonden.

12 af ansøgningerne er indgivet af vindmøllelav og 2 af initiativgrupper. 3 ud af de 14 ansøgninger vedrører havvindmøller. Der er givet afslag på to ansøgninger indgivet af to vindmøllelav. I det ene tilfælde var vindmølleprojektet for langt henne i den kommunale planlægningsfase, og i det andet tilfælde var bopælskravet til vindmøllelavets deltagere ikke opfyldt. Efterfølgende har Energinet.dk ydet garanti til det ene vindmøllelav på grundlag en ny ansøgning.

Den første garanti blev udstedt en måned efter VE-loven trådte i kraft. Efterfølgende er der udstedt 2 garantier i 2009, 8 garantier i 2010 og 1 garanti i 2011. De to mest fremskredne vindmølleprojekter modtog garanti i 2009 og forventes at være gennemført inden for den nærmeste tid. Dermed bortfalder to garantier, og restpuljen i garantifonden forøges til 5 mio. kr., svarende til 10 garantier. Fra tidspunktet for udstedelse af de to garantier til nettilslutningen af vindmøllerne forventes der således at være gået omkring 2 3/4 år.

Størstedelen af de vindmølleprojekter, der er givet garanti til, befinder sig endnu meget tidligt i planprocessen, og størstedelen af garantierne er udstedt i 2010. Garantierne forventes derfor ikke at bortfalde foreløbigt.

5. De administrative omkostninger ved ordningen

I lovbemærkningerne til VE-loven er det angivet, at de forventede merudgifter til Energinet.dk's administration i forhold til værditabsordningen, køberetsordningen, garantifonden og den grønne ordning tilsammen vil udgøre 3 mio. kr. årligt, som dækkes over Energinet.dk's tariffer.

Energinet.dk oplyser, at der som forudsat i lovforslaget anvendes i alt 6 årsværk, svarende til ca. 3 mio. kr. på alle VE-lovens 4 ordninger. Administrationen af garantifonden er af for-

holdsmæssigt lille omfang, og Energinet.dk forventer ingen ændringer heraf, medmindre der sker ændringer af garantifonden.

På baggrund af Energinet.dk's erfaring med administration af VE-lovens fire ordninger vurderer Energinet.dk, at en fortsat vækst i antallet af vindmølleprojekter samt yderligere administrative initiativer ikke vil kunne holdes inden for den samlede ramme på 6 årsværk til de fire ordninger. Samlet set skønner Energinet.dk, at der er behov for en udvidelse af rammen til minimum 8 årsværk.

6. Vurdering af garantifonden

Danmarks Vindmølleforening, Dansk Energi og Vindmølleindustrien finder, at garantifonden fungerer i overensstemmelse med de politiske intentioner. Dog har organisationerne indgivet forslag til ændringer af ordningen, som behandlet neden for i afsnit 6.1.

Det er Energistyrelsens opfattelse, at garantifonden virker, og på nuværende tidspunkt er over halvdelen af rammen for garantifonden brugt. Størstedelen af garantierne er udstedt i 2010 til vindmølleprojekter, som stadig befinder sig tidligt i planprocessen. Energinet.dk's praksis viser dog, at to ud af de tre garantier, der blev udstedt i 2009 sandsynligvis bortfalder inden for den nærmeste tid.

6.1. Forslag til ændringer af ordningen

6.1.1. Hævelse af rammen for garantifonden

Danmarks Vindmølleforening, Dansk Energi og Vindmølleindustrien foreslår, at rammen for garantifonden hæves fra 10 mio. kr. til 20 mio. kr.

Energistyrelsens bemærkninger:

Det indgår ikke i evalueringen af ordningen, om rammen for garantifonden skal hæves. Beløbet på 10 mio. kr. blev fastsat i den energipolitiske aftale af 21. februar 2008.

Det skal dog bemærkes, at der i løbet af de ca. 2 3/4 år, som ordningen har været i funktion, er udstedt garantier for 6 millioner kr. Ingen garantier er blevet udløst endnu, og en væsentlig del af de projekter, som har fået garanti befinder sig fortsat i en tidlig fase af planprocessen. Det må derfor forventes, at de fleste garantier vil være aktive en del tid endnu, da garantier først bortfalder ved nettilslutning af møllen (dog senest 3 måneder efter at vingerne er opsat).

Der er p.t. plads til yderligere 8 garantier på 500.000 kr. inden for rammen af garantifonden. Hertil forventes et par garantier at ophøre inden for nærmeste tid, hvorfor restpuljen i garantifonden forøges til 5 mio. kr., svarende til 10 garantier.

Hvis der måtte komme mange projekter inden for de næste par år, som ønsker garantier, kan det overvejes at hæve rammen. Praksis viser dog, at der kun er udstedt én garanti i 2011, hvilket viser den modsatte tendens.

Der er derfor efter Energistyrelsens vurdering ikke på nuværende tidspunkt behov for at hæve rammen for garantifonden.

6.1.2. Hvad skal garantien dække?

Det følger af VE-loven, at garantien omfatter hovedstolen af lån optaget på markedsbestemte vilkår til finansiering af forundersøgelser, herunder til undersøgelse af placeringer, tekniske og økonomiske vurderinger og forberedelser af ansøgninger til myndigheder, med henblik på at opstille en eller flere vindmøller (dog ikke møller med en installeret effekt på 25 kW eller derunder, som er tilsluttet i egen forbrugsinstallation og havvindmøller, der etableres efter udbud). Garantien bortfalder ved nettilslutningen af møllen, dog senest 3 måneder efter at vingerne er opsat på møllen.

Danmarks Vindmølleforening, Dansk Energi og Vindmølleindustrien foreslår, at garantifonden og tilhørende retningslinjer ændres således, at der gives en garanti på op til 500.000 kr. uafhængigt af den konkrete afdragsordning, som vindmøllelavet eller den lokale initiativgruppe har indgået låneaftale om. Organisationerne foreslår således, at garantien udløses, hvis projektet ikke kan realiseres, f.eks. fordi kommunalbestyrelsen ikke giver tilladelse til vindmølleprojektet eller andre forhold, som møllelavet ikke har indflydelse på.

Energistyrelsens bemærkninger:

Formålet med garantifonden er at lette finansieringsmulighederne for lokale møllelavs forundersøgelser m.v. med en garanti på max. 500.000 kr. til lån optaget på markedsbestemte vilkår. Det betyder, at en garanti kun bliver udløst, når lånet misligholdes. Det betyder også, at en udløst garanti ikke omfatter de afdrag, som lavet eller gruppen allerede har indbetalt på lånet.

Det har ikke været tilsigtet med ordningen, at den skulle fungere som en fuld risikoafdækning for vindmøllelav og initiativgrupper, således at de altid er sikret 500.000 kr., såfremt et lånefinansieret projekt ikke måtte blive til noget f.eks. på grund af manglende tilladelser. En sådan ordning vil også kunne rumme mulighed for omgåelse, da det kan være vanskeligt at afgøre i praksis, hvornår der foreligger forhold, som lavet eller gruppen har indflydelse på. Den gældende ordning, hvor lån optages på markedsbestemte vilkår, tilskynder vindmøllelavet eller initiativgruppen til nøje at undersøge, at de ikke påbegynder projekter, som de ikke selv finder realistiske.

En given garanti bortfalder i henhold til VE-loven først ved nettilslutningen af møllen, dog senest 3 måneder efter at vingerne er opsat på møllen. Energinet.dk's praksis med at give en garantiperiode på 3 år er alene begrundet i administrative hensyn, idet det på en nem måde sikres, at penge ikke bliver bundet i projekter, hvor det ikke er relevant. Garantiperioden på 3 år kan forlænges ved henvendelse til Energinet.dk. Energinet.dk vil dog gerne overveje at ændre praksis, hvis der kan findes en anden hensigtsmæssig administrativ løsning inden for lovens rammer.

Det bemærkes endvidere, at det følger af VE-loven, at hvis et vindmølleprojekt ikke gennemføres, kræves udløste garantier ikke tilbagebetalt, medmindre vindmølleprojektet helt eller delvis overdrages til andre. Ved medfinansiering fra anden side, vil der kunne ske en delvis overdragelse af projektet, hvorefter lavet ikke længere kan frigøres fra betalingsforpligtelsen

for et optaget lån ved brug af garantien. Baggrunden for dette er, at formålet med ordningen alene er at stille garanti, og at projektet har en værdi, hvis andre ønsker at videreføre det. Da garantifonden ikke har til formål at fungere som tilskudsordning til forundersøgelser, men at lette finansieringsmulighederne for vindmøllelavet eller initiativgruppen, er det Energistyrelsens vurdering, at der ikke er behov for at ændre bestemmelserne på dette område.

6.1.3. Bopælskrav til lav og initiativgrupper til havvindmøller

Et lav eller initiativgruppe skal bestå af mindst 10 deltagere, hvoraf flertallet, når der er tale om havvindmøller etableret uden for udbud, skal have fast bopæl i den kommune, hvis kyststrækning ligger nærmest møllen. Opstilles flere møller i en gruppe, beregnes afstanden fra den nærmeste mølle.

Energistyrelsens bemærkninger:

Den gældende afgrænsning tager ikke højde for, at det først meget sent i processen afgøres, hvor havvindmøllerne vil blive opført. Ved garantistillelsen, som altid sker tidligt i planprocessen, kan det således være uklart, hvilken kommunes kyststrækning, der ligger nærmest møllen.

Det foreslås derfor, at bopælskravet ved havvindmølleprojekter ændres således, at flertallet af deltagerne i lavet eller initiativgruppen skal have fast bopæl i den kommune, som har en kyststrækning, der ligger inden for en afstand på 16 km fra vindmøllen. Det forventes ikke, at lav eller initiativgrupper involverer sig i projekter længere væk end 16 km fra kysten.

7. Konklusion

Garantifonden er en af de 4 særlige ordninger i VE-loven, som skal fremme opstilling af vindmøller.

Energinet.dk har udstedt 12 garantier, hvoraf to garantier forventes at bortfalde inden for den nærmeste tid. Evalueringen viser således, at garantifonden bliver brugt til at lette finansieringen for lokalt forankrede vindmøllelav og initiativgrupper.

De administrative omkostninger til garantifonden for Energinet.dk svarer til, hvad der var forudsat i lovbemærkningerne til VE-loven.

På grundlag af det foreliggende materiale og den generelle vurdering af garantifondens betydning for udbygningen af vindmøller vurderer Energistyrelsen, at garantifonden generelt har virket efter sin hensigt. Det er derfor Energistyrelsens vurdering, at der ikke på nuværende tidspunkt er behov for at ændre VE-lovens bestemmelser om garantifonden ud over en mindre ændring i forhold til bopælskravet til vindmøllelavets eller initiativgruppens deltagere.